

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 581. An donator renunciare possit potestati revocandi donationem ob ingratitude.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

feri nequit; non ab ipso donatore, ut patet; non ab hærede, cui ea revocatio secundum dicta non competit; neque à Judice; eò quòd ab hoc non fiat revocatio, nisi ad instantiam. Reiffenst. *h. t. n. 56.*

5. Quintus: Si donatarius non servet conditiones & gravamina, sub quibus se in donatione obligaverat, qui casus etiam in l. fin. de revoc. donat. ponatur, omittitur tamen in c. ult. h. t. ex ea foras causa; quia, ut Castrop. *l. c. n. 7.* aliud remedium consequendi rursus donatum suppetit; vel ut de Lugo & alii, hic casus non tam ad ingratitudinem, quam ad Justitiam, ex qua donatarius tenebatur conventa servare, spectat. quanquam addat de Lugo. *cit. l. fin.* plus aliquid contineri, quam quòd ad obligationem Justitiæ compelli possit donatarius ad promissa servanda; nimirum, quòd etiam in pœnam non observatæ promissionis revocari possit donatio, quam tamen non observantiam esse etiam foeciem veræ ingratitudinis ait Castrop. *l. c.* cum Guet. & fateri de Lugo. Ut tamen ob has causas institui possit actio illa revocatoria, tria conjunctim requiruntur: nimirum ut in judicio dilucidis argumentis cognitionaliter, hoc est, præsentibus & auditis partibus plene sint probatæ & approbatæ. Stru. *ad ff. h. t. lit. 2.* Muller, *ibidem.* Lauterb. §. 46. juxta *l. penult. c. ult. c. de revocat. donat.*

6. Resp. Secundo: An ex aliis præterea causis ingratitudinis æqualibus vel gravioribus revocari possit donatio, non convenit inter AA. affirmant absolutè cum gl. communiter recepta. in *L. fin. de revoc. donat. v. voluerit.* Ripa, *ibidem. q. 14. n. 137.* Abb. in *c. ult. h. t. Clar. §. donatio. q. 21. n. 2. c. 3.* Menoch. *de arb. cas. 130.* Molin. *de primog. l. 1. c. 9. n. 32.* Less. *l. 2. c. 18. n. 104.* & ex Juristis Stru. in *ff. h. t. th. 15. lit. y.* Lauterb. *h. t. §. 49.* citatis Everh. in *top. loc. 111. n. 4.* Treutl. *vol. 2. d. 19. th. 7. lit. d.* qui etiam testatur, hanc sententiam in praxi servari. Cujac. in *cod. tit. de administr. tutor.* & alii passim. ex ea ratione; quòd ubi eadem est ratio, ibi eadem dispositio legis juxta *L. 32. ff. ad leg. Aquilam.* Ratio autem, cur in dictis calibus per *cit. l. c. fin.* revocatio inducatur, est, quòd donatarius loco obsequiorum benefactori inferens injurias indignum se reddit beneficio, unde quòd graves fuerint illæ injuriæ, eo indignior sit beneficio ac proinde urgentior causa revocandi donatum. His non obstante, quòd *cit. l. fin.* utatur particula taxativa & exclusiva tantum, dicaturque; ex his tantummodo causis donationis everti concedimus &c. quia per eam non excluduntur aliæ causæ æquales & graviiores, sed leviores, ut Castrop. *cit. §. 1. n. 9.* Cujac. *l. c.* dicens, leve argumentum ex his particulis desumi pro opposita sententia. Lauterb. *l. c.* & hanc sententiam communem dicit Castrop. *n. 10.* quamvis *n. 11.* probet rarè vel nunquam contingere posse casum similis vel gravioris ingratitudinis ex se revocationem donationis exigentem, qui non in prædictis casibus contineatur. & sane hæc sententia æquitate naturali conformior videtur, ut bene Pirh. *h. t. n. 35.* eamque, si æquitatem, rationem favoremque parentum considerare velimus; non posse nos non amplecti, ait Muller. *h. t. th. 15. lit. d.* fatenturque id ipsum alii; etiam oppositæ sententiæ AA. Nihilominus oppositam seu negativam sententiam tenent Molin. *de 7. c. 7. tr. 2. d. 181. §. nobis verò.* Rebell. *de obl. just. 2. p. l. 18. c. 9. n. 9.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 12. n. 17.* Zoës. in *jus can. h. t. n. 12.* & in *ff. eod. n. 90. c. 91.* cum quibus sentire videtur de Lugo. *n. 173.* & in pun-
R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. 11.*

eò juris verioremi videri ait Pirh. *l. c.* eò quòd in *l. fin. c. de revoc. donat.* absolutè restringatur ad causas ibi expressas; lex autem pœnalis, qualis est hæc; etiam propter paritatem & majoritatem rationis extendi non debeat ad casus non expressos, & sic in præsentè dicta revocabilitas ob ingratitudinem; cum ea ut supponit de Lugo, non sit de jure naturæ, sed de jure humano. Contrarium asserente Lauterb. nimirum illam revocationem odiosam non esse (intellige respectu donatoris: sed favorabilem potius, adeoque ad casus similes vel graviiores expressis extendendam. Interim tamen cum Zoëlio, *cit. n. 91.* norant Pirh. *l. c.* Muller, *l. c. lit. 2.* & alii; donatarius negantem alimenta ei, à quo magnam partem bonorum dono accepit, redacto ad inopiam (quem casum AA. prioris sententiæ adducere solent pro sufficiente causa non expressa in *cit. l. fin.* ob ingratitudinem revocandi donationem, Stru. *lit. 2.*) cogi posse per Judicem ad alimenta præstanda; quòd imprimis procedere monet Brunem. *ad cit. l. fin. n. 10.* Si ex ipsa donatione inops factus sit donator, non tamen ad præstanda alimenta ultra modum rei donatæ, ut Stru. *l. c.* Uti etiam apud de Lugo advertit Rebell. quòd si res donata nondum transit in dominium donatarii, defectu nimirum traditionis, posse in foro conscientie donatorem cessante scandalo promissum non implere ob causas ingratitudinis æquivalentes iis, quæ in *cit. l. fin.* exprimuntur; quia videtur se non obligasse ad rem promissam in talibus circumstantiis præstandam.

Quest. 581. An donator renunciare possit potestati revocandi donationem ob ingratitudinem.

Resp. Renunciatio seu pactum, quò donator promittit in donatione, se non revocaturum illam ob ingratitudinem, non valet; & eo non obstante, revocari potest. Molin. *cit. d. 181.* (quem tamen Castrop. *cit. d. 281.*) *n. 10.* de Lugo. *d. 23. n. 174.* Pirh. *h. t. n. 39.* Castrop. *l. c. §. 2. n. 2.* citans insuper Ripa. in *cit. l. fin. q. 54. n. 180.* Tiraq. in *l. si unquam in præf. n. 140.* Gust. *de juram. p. 1. c. 9. n. 5.* Rebell. *l. c. n. 5.* quia, ut iidem, talis renunciatio est contra bonos mores, cum præbeat occasionem committendi ingratitudinem impediaturque omnino hæc legis puniendi istiusmodi ingratitudinem. Et hæc, etiam si donatio confirmata juramento; cum hoc sequatur naturam actus, cui adjicitur, Pirh. *l. c.* quòd si tamen juramentum adjiceretur ipsi renunciationi, seu promissio non revocandi confirmaretur juramento, illud servandum esse, & donationem revocari non posse; quin & juramentum non relaxandum sine consensu donatarii, tenent Tiraq. *l. c.* Gut. *l. c. c. 10. n. 6.* Molin. *l. c.* Laym. *l. c. n. 7.* quos citat Castrop. *l. c. n. 4.* dicens communem, ac insuper de Lugo, Pirh. *l. c.* ex ea ratione, quòd tale juramentum sine peccato & dispendio salutis æternæ jurantis servari potest; cum etsi illicitè sit præstitum; quia præbet occasionem peccandi, objectum tamen super quòd cadit, nimirum non revocatio donationis ob ingratitudinem secundum se est licitum; neque sinceritatem & honestatè rei juratæ impedit, quòd donatarius inde sumat occasionem delinquendi, ut Castrop. non secus ac juramentum de non petendo divortio, præstitum ab uxore, si maritus committat adulterium, servandum est juxta *c. quemadmodum. de jureju.* ut Pirh. citatis Molin. *ubi ante. n. 10.* Zoës. in *ff. h. t. n. 94.* Laym. *cit. c. 12. n. 17.* & insuper Castrop. qui tamen ipse contrarium tenet, *n. 5.* dum ait, se credere verius esse nullam
Fff 2

ex tali juramento nasci obligationem; eò quod, si simplex promissio non revocandi donationem ob ingratitudinem nulla est, quia præbet donatario occasionem peccandi, quam juramentum non impedit seu purgat, sed potius firmiorem reddat, etiam juramentum, non secus ac juramentum præstitum à negotiorum gestoribus, quòd non teneatur de dolo, furto &c. est nullum; quia promittitur aliquid,

quod anam præbet committendi delictum. Unde esto, in præfati post commissum delictum ingratitudinis licitum sit non revocare donationem; ea tamen non revocatio ante delictum promissa licita non est; cum non habeat causam, quæ occasionem, quam præbet delinquendi; vincat & honestam reddat. ita valde probabiliter Castrop. l. c. §. 2. n. 5.

TITULUS XXV.

De Peculio Clericorum.

Quæst. 582. Quid veniat nomine peculii Clericorum & quotuplex illud sit.

R Esp. Ad primum; nomine peculii in genere sic dicti quasi pusilla pecunia, vel pusillum patrimonium. *L. depositi. §. 3. ff. de pecul.* respectu Clericorum veniunt bona, quæ isti separata à bonis ad Ecclesiam immediate & directe spectantibus ejusdem Ecclesiæ permisso de facto possident ad exemplum eorum bonorum, quæ servis & filiis familias separatim à bonis domini vel patris habere permittuntur.

2. Resp. Ad secundum: est hoc Clericorum seu Beneficiatorum sæcularium triplex, & secundum aliquos quadruplex, ut communiter tradunt AA. Navar. *de re dit. Eccl. q. 1. monito 19. Valsq. tr. eod. c. 1. §. 2. du. 1. n. 16. Less. L. 2. de just. c. 4. n. 35. Laym. L. 4. tr. 2. c. 3. n. 1. Pirh. h. t. n. 2.* Primum patrimoniale quò continentur bona, quæ iis aliunde, quam intuitu beneficii, officii vel ministerii Ecclesiastici, nimirum ex hæreditate, legato, donato, vel aliis contractibus, arte vel industria, labore aliquo profano, sive ante, sive post clericatum non secus ac laicis obveniunt. Secundum quasi castrense, seu quasi patrimoniale; quod complectitur, quod Clerici, non ratione beneficii, sed ex industria vel labore aliquo spiritali & functionibus Ecclesiasticis tanquam præmia & stipendium, v. g. celebrando Missas, Sacramenta administrando, Vicarium temporalem, vel etiam Vicarium Generalem Episcopi Officiale agendo aliamve jurisdictionem exercendo, interessendo exequiis, echoro seu officiis divinis, tanquam præsentias & distributiones (quæ aliter etiam vocantur industrialia) acquirunt. Pirh. l. c. Reiffenst. h. t. n. 4. Wiestn. n. 2. qui etiam huc revocat, quæ ex congrua sibi debita ex beneficialibus proventibus frugaliter vivendo comparferunt, quæ etiam ab aliquibus speciale genus bonorum seu peculii, dicta bona patrimonialia, constituunt. Reiffenst. h. t. n. 3. juncto. n. 11. An verò his bonis annumerentur præsentias & distributiones, quas lucrantur interessendo choro & divinis officiis non ita conveniunt AA. negant Navar. *de re dit. q. 1. monito. 30. n. 2. Sanch. l. 1. mor. c. 2. du. 46. n. 4. Sarmient. de re dit. p. 3. c. §. num. 6.* & alii, quos citat & sequitur Reiffenst. h. t. n. 9. Affirmant probabiliter Covar. *inc. 7. de testam. n. 14. Tusch. lu. D. concl. 512. n. 1. Pirh. h. t. n. 2. Engels. h. t. n. 4.* ex ea ratione, quòd dentur tanquam stipendium laboris. ita an ad hoc peculium spectent bona, quæ Parochi & Curati ex talibus functionibus, quæ intuitu beneficii & officii parochialis acquirunt, non acquirunt, si tale beneficium curatum non haberent, qualia sunt obvenientia ex benedictione nuptiarum, sepulturis, administratione Sacramentorum & communiter fructus

stolæ vocantur, est controversia inter AA. Host. *in sum. h. t. n. 3.* negat hanc generalem regulam statuens, quòd omnia, quæ Clericus acquirat respectu Ecclesiæ & beneficii, non acquiratur, si beneficium non haberet, nullatenus bonis patrimonialibus vel industrialibus, sed merè Ecclesiasticis sint annumeranda; fructus verò illi stolæ acquirantur intuitu beneficii parochialis; cum res propriè dicatur acquiri intuitu & respectu alicujus rei, quæ si non respiceretur, vel non adesset, non acquireretur. Arg. *L. castrense. ff. de castrens. pecul. & §. 1. Inst. per quas pers. cuique acquirat.* ubi in simili peculium profectitium dicitur, quòd intuitu patris datur filio, non dandum, si pater non respiceretur. Nihilominus contrarium hodie communis & probabiliter affirmant. Nav. l. c. n. 19. Laym. l. c. Moiiu. d. 142. n. 2. Reiffenst. h. t. n. 7. Engels &c. eò quòd hi fructus seu redditus stolæ Clericis beneficiatis, etiam curatis, non intuitu beneficii, sed præcisè intuitu industriae seu laboris spiritalis dentur, tanquam stipendium & merces, ad quam Clerici istiusmodi non minus jus habent ob labores spiritalis, quam laici ob labores profanos. Sed neque ex eo dici possint hi fructus acquiri intuitu beneficii, quòd non acquirerentur, si beneficium non haberent; cum ad hoc beneficium videatur se habere per accidens; dum dantes ista stipendia, sine ullo respectu ad beneficium solo intuitu & consideratione laboris spiritalis sibi impensi parochi largiantur, largiunt, etiam si id beneficium non haberet teste experientia, ita ferè Reiff. l. c. Tertium est peculium profectitium, sic dictum ob similitudinem quam habet cum peculio profectitio profano, complectens bona merè Ecclesiastica (quæ etiam aliqui beneficialia vocant) utpote originaliter spectantia ad Ecclesiam, quæ dein assignata à Prælati Ecclesiasticis certis Clericis tanquam beneficium propter officium spiritali ab iis exhibitum. cuiusmodi sunt redditus & proventus annui, qui ex fundis, prædiis, bonis, decimis Ecclesiæ percipiuntur v. g. ratione Episcopatus, Canoniciatus, parochiæ alteriusve beneficii titulo. Pirh. l. c.

Quæst. 583. An & quorum ex hisce bonis dominium habeant vel non habeant Clerici.

R Esp. Primò: Patrimonialium bonorum suorum Clericos sæculares hodie esse veros & absolute dominos, ac proinde de iis liberè disponere, non secus ac laicos posse ad quascunque causas, tam inter vivos, quam per ultimam voluntatem, habet communis & certa, pro ut constat ex *can. Episcopi. 12. q. 1. c. 1. & §. de testam.* neque enim per Clericatus, aut Ordinum susceptionem se privant rerum suarum dominio, aut ejus à Jure in eas